

NR 1/2017 · Från start nr 15
Medlemstidskrift för
Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

sverker

Mer Poveliana

**Povel i brons på Brunkebergstorg • När Taube mötte Ramel
• Eldsjälen: Johanna Broman Åkesson • Livat i Gävle • Lill-lördag i
Lund • Vad kan du om Povel? Klurigt korsord! - med mycket mer**

I detta nummer finner du texter om så vitt skilda ämnen som:

Hej Medlem! Anders Eldeman	3
Redaktörens spalt Kjell Holmstrand	3
Mästarmötet Taube & Ramel Göran Anér	4-5
Mästarmötet: Vad jag har lärt mig om Taube av Ramel David Anthin	6-7
San Blas Chibidarra Resedagbok Del 6 Povel Ramel	8-10
Ramel igen Urban Jönsson	11
Eldsjälen: Johanna Broman Åkesson Kjell Holmstrand	12-13
Lokalt: Livaktig Povel-höst i Gävle! Stig Östblom	14
Lokalt: Pånyttfödd in i Povels värld Christer Carlsson	14
Lokalt: Ramelbuljong med visor om sig själva Börje Åhgren	15
Povel-statyn: Intervju med Janne Lööf Kjell Holmstrand	16-17
Povel-statyn: Rapport från en insamlingsstiftelse Göran Anér	17
Povel Plitade Peket Johanna Broman Åkesson	18-19
Insändare	19
Povel på nätet Kjell Holmstrand	19
Lokalt: Lill-lördag i Lund Urban Jönsson	20
Notiser: Kjell Holmstrand, Sven Perup, Karl-Erik Tallmo	21
Bladbergeri & Så'nt: Ramelkryss Anders Lundquist	22
Bladbergeri & Så'nt: Nästa Bubbeltävling – vad tänker Povel?	23
Vinnande bidrag i förra Bubbeltävlingen	24

Ordföranden har ordet

HEJ MEDLEM!

Tänk vad det finns att se fram emot för oss Ramel-entusiaster. (För att inte tala om vad vi kan se tillbaka på med glädje!) I plinan framöver hägrar intressanta axplock som årsmötet, båtresan och utdelandet av KaRAMELOdiktstipendiet 2017. Jag vill verkligen rikta ett varmt tack till alla er som skänkt bidrag till den fonden! Glädjande nog har det också börjat komma in pengar till den fantastiska Povel-staty som konstnären Jan Lööf skissat fram. Den skall så snart det bara går, under högtidliga former, ställas upp på Brunkebergstorg där namnet Ramel en gång lyste i neon från Idéon-teaterns fasad.

Häromdagen kunde undertecknad notera en bra fråga för oss i TV-programmet "Vem vet mest?". Tävlingsledaren Malin skulle svara på följande: –Vad kallas klätterorganet hos vissa växter med ett ord som ingår i Povel Ramel-strofen "Bara en enda ros på ett evigt..."? Just det! Klänge! Det var ju en knepigt formulerad fråga för ett uppenbart svar. Men Malin borde varit med hos oss, hon gick inte vidare till final... Ännu tråkigare att notera var att en av Povels nära medarbetare, Stig Grybe, gått ur tiden vid 88 års ålder. Han teaterdebuterade vid 20 års ålder efter att ha genomgått Calle Flygares elevskola och genom åren var Stig ovanligt flitig i såväl radio, på film, i TV som på scener landet runt. Hans knipsluge figur Ante Nordlund blev en följetong och de stora nöjeskungarna hade alla glädje av Stig Grybes många talanger – Karl Gerhard, Kar de Mumma, Povel och Hagge Geigert för att nämna några. I en av sina sista intervjuer fick Stig frågan vilken tid i hans långa karriär som varit bäst, och då kom svaret:

– Det var nog de åtta-nio åren med Povel Ramels Knäppupp-revyer med Martin Ljung, Sune Mangs, Brita Borg och alla andra på Idéon-teatern. Den eran var väldigt skoj. Ja, och nog hade vi stor glädje av Stig Grybe alltid. Jag kan se honom framför mig i ballongkorgen i revyn: **De sista entusiasterna**. Den spelades på Idéon-teatern våren 1968 för att sedan dra ut på tältturné i landet under det nya namnet **Sommar-entusiasterna**. Tänk bara på den obetalbara dialogen mellan Grybes ballongfarare och Anna Sundqvists nylandade mäs Gaggan... Att kunna göra sådan humor av det egentligen fullständigt meningslösa uttrycket "Mellantårna" är ingenting annat än stor revykonst. Det är inte så dumt med glada minnen...

Glädjande nog är även detta nummer av Sverker fullspäckat med nyheter, bilder, kuriosa och intressanta Ramel-fakta. Jag önskar er alla riktigt trevlig läsning så ses vi kanske snart!

Anders Eldeman
Ordförande

VÄRDEN AV DET HISTORISKA PERSPEKTIVET

Ibland kan man undra till vilken nytta föreningar som Povel Ramel-sällskapet entusiastiskt arbetar på för att bevara och sprida en kulturgärning som kommit att tillhöra historien. Det är lätt att uppfattas som konserverande snarare än relevant av samtiden.

En som ofta får höra den frågan – vad som gör Povel Ramel relevant idag – är musikforskaren Johanna Broman Åkesson, som du möter i det här numret av Sverker. Hon underkänner redan frågan i sig och menar att relevansen ligger just i förmågan att ta till sig det historiska perspektivet.

Povel har lämnat efter sig en musik- och textskatt som inte bara har värde i egen kraft, utan som också bildar en guldgruva för dagens musikskapare att hämta inspiration i – precis som Povel själv gjorde både i tid och rum. Och visst har Johanna rätt när hon tycker att musikkivet idag skulle tjäna på att snekla lite på det djupa och den finess som återfinns i Povels produktion?

Hur saker och ting hänger ihop, påverkar och inspirerar vartannat berörde även en annan musikforskare, David Anthin, i sitt föredrag i höstas på Taube & Ramel – Ett Mästarmöte. Lite längre fram i denna tidning skriver David på samma ämne. Det och mycket mer i detta nummer av Sverker. Trevlig läsning!

Kjell

FOTO: ANNA RUT FRIDHOLM

sverker

NR 15 · 1/2017
Medlemstidskrift för Povel Ramel-sällskapet
ISSN 2000-5997

Mer Poveliana

Föreningens hemsida:
www.povelramelsallskapet.se

Material till Sverker:

skickas enklast till e-postadressen:
red.sverker@gmail.com

Omslagsbilden föreställer en av Janne Lööfs skisser inför Povel Ramel-statyn.

BILD: JANNE LÖÖF

Redaktionsrådet består av:

Lennart Andreasson, Kjell Holmstrand, Urban Jönsson, Nalle Malmberg, Börje Åhgren.

...och utöver redaktionsrådet medverkar i detta nummer av Sverker:

Göran Anér, David Anthin, Johanna Broman Åkesson, Christer Carlsson, Anders Eldeman, Anders Lundquist, Sven Perup, Mikael Ramel, Povel Ramel, Karl-Erik Tallmo, Stig Östblom.

Redaktör: Kjell Holmstrand

Form & layout: Nalle Malmberg

Tryck: EO Grafiska

Oansvarig utgivare: Povel Ramel-sällskapet.

Åsikter och påståenden i artiklar får stå för artikelförfattarna själva.

Sverker kan inte ansvara för insänt, obeställt, material.

Material till nästa nummer bör vara redaktionen tillhanda senast 31 augusti. Tack!

Insänt material förutsättes vara avsett att publiceras. Foton bör hålla en minsta täthet om 300 dpi, om de ska tryckas. Text kan komma att redigeras och kortas.

Mästarmötet Taube & Ramel

Den 19 november samlades ett stort sällskap från två ganska stora litterära sällskap, nämligen Taubesällskapet och Povel Ramel-sällskapet, till något som utlovades att bli ett mästartmöte mellan dessa båda. Döm själv!

Vänkskapsmatchen i fråga ägde rum i anrika Z-salen i ABF-huset i centrala Stockholm. Publikens strömmade in till ackompanjemang av en dagen till ära sammansatt trio, som skulle komma att vara flitigt i elden, som senare under dagen skulle utnämnas till "Mästartrio" och som bestod av Rolf Bergström, dragspel, Maria Lindström, gitarr, och, passande nog i triosammanhang, Jan-Erik "Trio me' Bumba" Lindqvist på bas.

Örjan Granqvist, som är evenemangsansvarig viceordförande hos Taube-arna och

Taube-hälsning efter Taube-potpurri

Nu uppkallades på scenen David Anthin, som omsorgsfullt (minst 600 sidor) har doktorerat på 'Evert Taubes scener'. Nu talade han under rubriken "Detta har jag lärt mig om Taube av Ramel". Den inlärningsmetod som han rekommenderade var att studera *Balladen om Eugen Cork*, varigenom man får gedigna kunskaper om de viktigaste ingredienserna i Taubes diktning: dramatiska

äventyr, sjötermer och båtnamn, engelska ord och uttryck, omtag och pampiga avslutningar. Enligt David överträffas denna parodi möjligen och i så fall endast av Povels parodi på Taubes egen parodi (!), *Ramona*.

Monica och Carl-Axel Dominique bjöd nu på ett fantastiskt fyrhändigt Taube-potpurri med *Så skimrande var aldrig havet*, *Nocturne*, *Oxdragarsång*, *Så länge skutan kan gå*, *Himlajord* och *Stockholmsmelodi*.

Eldeman väntade länge och tålmodigt på att applåderna hjälpligt skulle avmattas och sedan läste han upp en vänlig hälsning från Sven-Bertil Taube, som till följd av irakad egen konsert i Nyköping inte kunde vara med oss i dag.

Ramel på bal

Härefter visades det kända filmavsnitt ur *Povel à la carte*, där densamme berättar om när han och Evert skulle sjunga duett i *Rosa på bal*, vilket de ju som bekant aldrig kom att göra. I stället blev det nu s.k. mångsång i salen, då trion ledde publiken i *Ramel på bal*.

Men ännu bättre sång blev det därefter, när Povels Naturbarn, alltså Lotta och Mikael, sedvanligt förstärkta med Backa Hans Eriksen, framförde vid pass en ethundranittiondel av Povels samlade verk; det blev en rad med härliga variationer på *Måste vägen till*

Örjan Granqvist

Lars Göran Carlson

David Anthin

Monica och Carl-Axel Dominique

har lett den gemensamma projektgrupp som förberett dagens spektakel, hälsade välkommen och berättade om den enkla idén bakom det stundande jippet: de båda giganterna har så mycket gemensamt att de bör bli föremål för ett antal jämförande betraktelser.

Vår egen ordförande, Anders Eldeman, tog nu över som konferencier och kallade till sig föreställningens regissör, Lars Göran Carlson, tidigare ordförande för Taubesällskapet. Denne avslöjade, för dem som inte visste det, att evenemanget följer ett beprövat upplägg; Taubesällskapet har nämligen tidigare under åren haft liknande samarrangemang med ett flertal andra litterära sällskap, såsom Bellman, Vreeswijk, Ekelöf, Martinson och Sjöberg, och i vår står tydligen Bob Dylan på tur; få se om han kommer!

Mästarmötet Taube & Ramel

Curaçao gynga så?, Naturbarn, Jazz Me Blues, Fars fabrik och Den gamla vaktparaden.

Nästa doktor i musikvetenskap att äntra scenen var Johanna Broman Åkesson. Hon tog oss med till den musikaliska smältdegeln vid Karibiska sjön, där Taube i slutet av 40-talet träffade sin Pepita och dit Povel gyngade tio år senare. Allsång, understödd av det tjugiga programbladet, följde i form av Povels *Ta av dig skorna*, som Johanna just hade varit inne på, och därefter Taube-klassikern *Pierina*.

Så visades en annan filmsnutt, som är välbekant för många, nämligen den när Povel Ramel i början av 60-talet tilldelades Taube-stipendiet ur egenhändig hand.

Välsmakande konst i alla former

Nu var det dags för mat, alltså huvudpersonernas gemensamma intresse för mat. Anders Eldeman påminde om när Gastronomiska Akademien instiktades (såsom Sten Broman envisades med att det ska heta i detta sammanhang) och Povel fick uppdraget att skriva en devis åt Akademien. Det blev:

”Gourmander i alla länder – föräten eder!” Givetvis var det nu Magdalena Ribbing som tog scenen i besittning och berättade mera om tallrikarna nr 4 och 12, på vilka våra hjältar satt. Eller åt. Vi serverades också anekdoter om Povels och Susannas fester i ”Kråknedan”, med eller utan dyddor och mandarinlikör, och om Everts bravader på kungamiddag.

Intresse och fallenhet för bildkonst är också något som förenar våra båda förebilder. Först berättade vår ständige sekreterare Anders Lundquist om Povels tecknande, som var ganska bundet och allvarligt när han gick på Welamssons tecknarskola men som var mera fritt och spralligt vid sidan av, vilket allt framgick av alla fina bilder vi också fick se.

Maria Taube, intendent vid Moderna museet men framför allt dotterdotter, förstås, beskrev och visade oss interiörer från morfaderns i jämförelse kanske något mer gedigna och allvarligt syftande konstnärskarriär, allt från Karibien till Sjösala.

Herrskapet Dominique rev ner ytterligare en

Backa Hans Eriksson, Lotta Ramel och Mikael Ramel

Johanna Broman Åkesson

Magdalena Ribbing

omgång med välförtjänta bifallsyttringar genom att nu balansera föreställningen medelst ett medley av Povel-favoriter: *Tänk dig en strut karameller*, *Johanssons boogie woogie vals*, *Följ mig bortåt vägen*, *Underbart är kort*, *Fat Mammy Brown* och *Håll musiken igång*.

Pampigast möjliga avslutning på dagen blev det när hela lokalen, med alla officianterna på scen samtidigt, lyfte taket i *Calle Schewens vals*. Vi lyfter på kepsen!

I tyvärr döda poeters sällskap

Göran Anér

Anders Lundquist

Maria Taube

Mästarmötet Taube & Ramel

Mästarmötet som det tedde sig då: Povel Ramel och Evert Taube i samband med att Povel mottog Evert Taube-stipendiet 1962.

Vad jag har lärt mig om Taube av Ramel

Några tankar om paroditekniken

Föga anade jag väl under min uppväxt, när min far såg till att genomdränka mig i Povel Ramels crazymarinad, att jag då också fick mina första Evert Taube-lektioner. Nu, några decennier senare – och med en avhandling om Taube på mitt samvete – vet jag bättre. Ramel gav mig helt enkelt en god grund att stå på i mina vidare studier av Taube.

Visor för nöjets estrader och paroditekniken

Precis som Ramel skrev Taube i början av sin karriär för den tidens nöjesscen. Genom att använda sig av något som inom forskningen brukar kallas för *paroditeknik*, kan också båda sägas knyta an till en lång kabaré- och revytradition.

Paroditekniken går enkelt förklarad ut på att man tar en känd melodi och sätter en ny text till den. Bellman brukar nämnas som ett tidigt exempel på en sådan parodiker, Birger Sjöberg är en annan med liknande litterära ambitioner. Det är då i kontrasten mellan original och parodi som själva komiken kan uppstå, men en sådan komisk effekt kräver ju samtidigt att publiken är förtrogen med originalet.

Taube har med jämna mellanrum blivit anklagad för melodistöld. Förutom att det

ta har visat sig vara en klar överdrift missar också sådana anklagelser det faktum att dessa "stöld" i framför allt Taubes tidiga sjömansvisor var helt medvetna, och för den tidens publik dessutom helt okontroversiella. När Taube till exempel framträdde med *Flickan i Havanna* i början av 1920-talet, kände alla som hade gått i söndagsskolan – och de var många på den tiden – mycket väl igen melodin. I söndagsskolan hade man sjungit: "Är du glad av hjärtat nöjd, sjung då, sjung då! / Lik en fågel full av fröjd, sjung av hjärtat sjung!" Det är klart att det blev extra komiskt kittlande för denna publik när Taube i *Flickan i Havanna* sjöng om en helt annan glädjekälla och en betydligt mer jordnära kärleksrelation.

Parodikern Povel

Det var som kabarésångare Taube debuterade, med halvt parodiska sjömansvisor, som till exempel visorna *Fritiof Andersson* och *Karl-Alfred och Ellinor*. Mot slutet av 1920-talet och framför allt från och med 1930-talet ville dock Taube alltmer framstå som en diktare av äkta, mer seriösa sjömansvisor.

Det var vid den här tiden han skrev en rad av sina episka mästerverk, som till exempel *Eldarevalsen* och *Möte i monsunen*. Samtidigt lämnades då scenen fri för nya parodi-

ker. Den främste av dessa hette givetvis Povel Ramel och mästerverket i genren heter *Balladen om Eugen Cork*. Faktum är att alla som vill förstå Taubes storhet som diktare av episka sjömansvisor bör börja med att studera denna ballad av Ramel. Här finns helt enkelt samtliga adelsmärken för Taubes sjömansvisediktning representerade – och parodierade.

Ramel inleder sin ballad så som alla sjömansvisor av loggbokskaraktär skall inledas, nämligen genom att nämna båtens namn: "Sinkabel, en gammal irländsk skorv". Precis som Taube skjuter även Ramel in lite fraser på sjöfartsspråket framför andra – engelskan. I *Eldarevalsen* heter det till exempel "han var skotte, you know", vilket Ramel parodierar med sedvanlig överdrift: "han var ju rena skojoaren, of course, you know, you see".

Ett annat drag som brukar lyftas fram som bevis på Taubes storhet som diktare av äkta sjömansvisor är de många korrekt återgivna sjömanstermerna. Sådant undgår naturligtvis inte heller en parodiker av Ramels klass, även om korrektheten snarare har fått ge vika för en briljans i nonsens:

*Vi slörade för fyra famnars hals.
Vår högsjöman slog knäck på slöbords vals.
När vaktan hyvat tott, signalera han: tui blås!*

Mästarmötet Taube & Ramel

Då kapade vi slusken och lät pajsaren gå i krås.

*Passaden pina tvärs när vi slog kos,
slöfocken sprang och vi fick kajka nos.
Stora bramsingen låg slak,
vi drog späck och pryglar bak...*

Men framför allt är det i helheten, med det överdrivna äventyret, som Ramel parodierar Taube med ett exakt gehör. Det är inte minst visan *Möte i monsunen* som hamnar i skottgluggen. Taubes högtidliga avslutning på denna visa, med räknandet av fullriggaren Taifúns tjugotvå segel, plockas av Ramel helt sonika ned till medveten lågvattennivå genom inte mindre än sjuttiofem guppande surströmmingsburkar:

*Så lämnade vi platsen för vår fest
och kvar flöt bara en och annan rest.
Det var summa sjuttiofem
blanka burkar som där lå'
på den doftande gråa ocean.*

Det är inte särskilt märkligt att Evert Taube

lär ha sagt till sonen Sven-Bertil, att ”den där Povel, han är allt en riktig räv, honom får vi se upp med...”

Parodi på parodi...

Jag skall avsluta med ytterligare ett exempel på Ramels paroditalanger. Det är hämtat från en inspelning av schlagern *Ramona* på skivan *Hela mej. Det glada fjuttitalet åter – vitalare än tillförme! Hr. Bunny Blom med Zigge Zackarin och hans Zockerpullor* (1957–58). Här framträder alltså röstkonstnären Bunny Blom med den kända schlagern *Ramona*, och skjuter då in ett talparti där det inte är någon som helst tvekan kring vem som parodieras:

*Ramona, hu-hur många glada minnen slår
inte till mig när jag hör det namnet. Vi var,
vi var ute och red på den sochillanska hög-
slätten, min assistent å jag. Vi var, vi var
ganska hungriga, vi hade inte ätit på flera
dagar. Plötsligt så får vi se hur en liten
smonchitas, en liten tös, som står där vid
vägkanten å viftar med sin röda postillero*

*mot oss. Å jag ropade an henne å sa: 'Bas-
tero monchita mathe sechinca jeberaden', sa
jag... till henne då. Å då missuppfattade hon
mig, för hon tyckte att jag sa bolchoros, jag
bad att få mat nämligen, men det betyder
bolcheros, men bolchoros det är att sjunga,
så istället för att ge oss mat, så ställde hon
sig rätt uppåner på vägen å sjöng den här
lilla visan, som jag skrev sen. Får jag ett glas
vatten till skall jag sjunga den!*

”Sjöng den här lilla visan, som jag skrev sen...” Så talar en parodiker som behärskar paroditekniken så bra att han även kan parodiera densamma. Jag är glad att jag i min barndom skolades av den bäste läraren i paroditeknik, även om jag då, i mitt förtjusta fnissande, inte förstod den stora nyttan jag också skulle få av dessa lektioner.

Text: David Anthin

Povel tackar Evert backstage på Gröna Lund efter en konsert. Astri syns till vänster och Sven-Bertil anas till höger, med cigarett i hand.

SAN BLAS CHIBID

En berättelse om en lastbåts-expedition till Sydamerika och Västindien 1960 med Povel Ramel, Susanna Ramel, Allan Johansson och Brita Borg.
Hämtad från en dagbok skriven av Povel Ramel.

Dagboken digitaliserad genom Mikael Ramels försorg.
Detta avsnitt av reseföljetongen illustreras främst av ett antal alldeles nyupptäckta foton från resan, tagna på Barbados och Puerto Rico av Allan Johansson.

Tisdag 12:e april 1960 (San Juan / Puerto Rico)

Tidigt uppe för att idka "Deep Sea Fishing". Den mystiska Captain "Be okay!" Wills var inte själv vid dockan när vi anlände klockan 08:00. En charmant båt "Sea Queen" väntade oss med infödd kapten och båtslakej, bägge talande den mest horribla engelska. Vi och en annan båt startade ut samtidigt. Vi med enbart en motor (den andra motorn var kaputt!). Ingen sade någonting om detta till oss. Ingen sade något om **någonting** för den delen. De två båtsmännen satt hela tiden på taket "vid ratten" och pladdrade sins emellan. Det gungade som bara fasan. Den andra båten gick förbi oss fort och meddetsamma, försvann bortåt horisonten och drog upp den enda "Blue Marlin" som tydligt fanns i havet den dagen. Vi låg och "kajkade nos" på samma plats mest hela tiden. För lite hit och dit i zick zack men alltid med Puerto Rico och vårt hotell inom tydligt synhåll och fick inte så mycket som en sardin. Alla mätte mer eller mindre tjuvis i gungan och lunchkörsbärspajen hade inte den där **riktigt** strykande åtgången. Alla klagomål inklusive hotet att bara betala halv avgift (37 dollar) för den invaliderade båten, möttes av "Kapten Victor" med ett brett skratt, en obegripbar

ramsa och ett avslutande "It's fine". När jag betalat hela avgiften ropade han efter mig "I'm sorry today". Båda motorerna gick sedan när Suss mellan två jättevågor kommanderat "Let's go home!" till kaptens stora förtjusning.

På kvällen gick flickorna och la sig under det att Allan och jag vann 30 dollar i casinot

och for ut att inspektera övriga vråkhotell. La Concha (Inte klokt! Det nyaste! Rena mars-hotellet!), Caribee Hilton (verkar bäst – lyxigt, smakfullt och trivsamt!) samt Normandie där Olle bodde (enklare – med inomhusswimmingpool – rena Sturebadet!). Snygg rödhårig kvinna – som vi mötte i en Foyer, visade sig vara "Gladys" ("Havannas Gunwer") från jordenruntresan. Efter anrop kände hon igen mig men var lite generad – hon hade sällskap!

ARRA

**Onsdag 13:e april 1960
(Puerto Rico – New York)**

Efter rätt kort natt steg jag upp, duschade, klädde mig, packade och klarerade ut oss från hotellet. Iväg till flygplatsen (mycket nära hotellet) med heltokig, underbar chaufför som sjöng "Lay that pistol down" och andra plötsliga och omotiverade ramsor. "När kommer ni tillbaka" frågade han. "Aldrig!" sa Suss. Då vände han sig om och såg länge på henne (trots 90 km hastighet) sedan grät han högljutt: "She doesn't like my Puerto Rico!!!"

Efter en del krångel bl a med "finansministern" (sköldpaddan) tog vi av till New York; Adjö trevliga glamourösa Puerto Rico! Adjö tjusiga västindien! Adjö värme och palmer! God och lång lunch ombord fränsett lite torr kyckling.

vandring. Fixade biljetter, kontemplerade en stund till körsång i en vacker kyrka, köpte ditt o datt och världens minsta grammofon (transistor)! Vilade – gick senare ut med Brita och Allan. Mat på trevlig Drugstore bar, bio "The Fugitive Kind" med Marlon Brando

och Anna Magnani. (Skitfilm!! Manus: Tennessee Williams) och slutligen Bobby Hackett, Henri "Red" Allen på Metropole. Kul att spisa den förste för första gången!

**LångFredag 15:e april 1960
(New York)**

Påskan firas inte lika noggrant här som hemma och denna dag är allt öppet och allt igång. Familjen Fors är på sina jobb tex.

Vi lämnade in film till framkallning, köpte roliga kläder m m till barnena och åt en föga märkvärdig men trivsamt lunch på "Cloister". Hem till hotellet för pustut. Senare bil till annan del av staden där underbar film; "When Comedy was King" visades. Ett hoppklipp på gamla farser med bl a Helan o Halvan, Keystone Cops, Chester Conklin, Snub Pollard, Fatty Arbuckle, Charlie Chase, Edgar Kennedy, Wallace Beery, Gloria Swanson, Ben Turpin och dom – enligt speakern – tre stora originalclownerna från stumfilmstiden; Charlie Chaplin, Harry Langdon (vars filmer nästan alla är förstörda nu) och Buster Keaton. Helt ljuvlig film!! Vi toppnjöt! ("And don't forget to applaud – there might be some ghost listening!")

Framme i New York. Ljummet och härligt i luften. Fint väder. Packat upp. Middag enligt traditionen på restaurang Stockholm. Alf Alfer på plats. Vi strövade runt i stan, av vars storslagenhet och hårda fågring Johanssons storligen imponerades. Vi köpte en del skämtartiklar och kojade snart – utmattade av allt resdammet.

**Torsdag 14:e april 1960
(New York)**

Vaknade tidigt och jag ringde "Crazy". Suss och jag tog ensam promenad runt i stan. Förfärligt varmt och jag som släpade på tung ytterrock! Lunch med Ann-Marie och Crazy på "Marios". Bra men trångt! Vi hade hämtat Ann-Marie på hennes jobb (tre dar i veckan) hos en tyghandlare på 56:e gatan. Trevligt att råka detta fina par igen! Sedan vi skilts från dem, efter att ha gjort upp om att ses på lördag, fortsatte Suss och jag vår

Middag med Suss på Drugstore. Beställt teaterbiljetter. Sedan på "Basin street East" där fin underhållning väntade: Gerry Mulligan med orkester och Sarah Vaughan – båda superba och vi var tagna! Bäst: Sarah svängigt, roligt och avspänt sjungande: "You're a smooth operator"! Till sist åsåg och hörde vi den trevliga "övre" revyn på "Upstairs and Downstairs". Hade beställt och fick fint bord längst fram! Köpte lite skämtsaker och sedan hem till natt-tv m Charlie McCarthy och Snird + WC Fields.

Lördag 16:e april 1960 (New York)

Sov till 11:00. Upp o hoppa! Tog buss ut till Springfield Center, där Crazy o Pelle väntade och förde oss hem till sitt nya trevliga hyrda hus, där Ann-Marie o rar schäfer (Tina) väntade. Det blev en härlig dag med mycket gott att äta o dricka och mycket kul att prata om, spela osv. Allan och den ytterligt väluppfost-

rade Pelle (Päron) som förstår svenska bra men svarar på engelska, fann varandra i kameraintresse och var länge sysselsatta med att framkalla film i källaren. När "Sacherschnitzlarna" och jordgubbarna hade sjunkit en bra bit, mycket roligt var sagt och klockan gick på tolv, var det fyra fnissiga fånar som anträdde den tre kvart långa bussresan hem och hade omätligt roligt åt så enkla saker som att Suss råkade kalla mig för "lille Bimsekladden"!

Söndag 17:e april 1960 (New York)

Steg upp i hygglig tid och ut med Suss i vignet på 5th Avenue där "The Easter Parade" just pågick. Hela gatan var för fotgängare. Alla damer hade spökat ut sig i nya knasblom-hattar och herrarna hade nya värkostymer på sig. Även hundarna bar hattar och det var ett flitigt fotograferande på alla håll.

Hämtade Brita och Allan varpå vi alla gick på Ringling-Barnum-Bailey cirkusen; "The Greatest Show on Earth". Lika imponerande som förra gången (16 elefanter bl a). Vi kände oss som barnungar på nytt! Köpte ficklampor att snurra i mörkret med och spunnet socker. Brita fick tårar i ögonen.

Sedan härliga sirloins på "Ronnie's Steak House" och hem för TV-titt: Ed Sullivan (med Mahalia Jackson) och Jack Benny (Åja!). Suss gick och såg New York City Ballet och kom lagom hem för att vi båda skulle kunna se dum film med Susan Hayward.

Måndag 18:e april 1960 (New York)

Vi sov ut. Sedan gick Suss för sig själv på div muséer och bio "The Unforgiven" med Audrey Hepburn och Burt Lancaster ("Så-där!"). Brita, Allan och jag gick på annan film; "Who Was That Lady" med Tony Curtis, Janet Leigh och Dean Martin. (Mycket rolig!!!) Därefter jäktade vi subway (ca 40 min) ända ut till Bronx Zoo som var mycket

imponerande. Vi åkte ett litet tåg mellan alla sevärdheter. I ormhuset spelades lugnande symfonimusik! Tre enorma gorillor, en spydde och förtärde sin spyta fram och tillbaks hela tiden. En orangutang hanne såg ut som en grotesk fet boll med valkar och påsar. ("Så ska en frisk fullvuxen hanne se ut!" upplyste ett anslag bredvid.)

Middag på en festlig pöskrog; "Forum of the 12 Ceasars" i romersk stil. (Världens största vinlistbok med etiketter!) Till och med på rock-kvittona stod latinska siffror. Maten var kul tex "stuvade vaktlar bakade ala Cleopatra!" Sedan såg vi första akten på "At the drop of a Hat". Lite tråkig med Donald Swahn och Michael Flanders. Dock sympatiska.

Hem till hotellet (efter dumt "lurkameraköp"). Suss trött och blev kvar hemma medan Kai Soderman bjöd oss andra 3 på Copacabana där vännen Jimmy Durante roade oss storligen.

forts i nästa nummer av Sverker

Kafé Verum är en mysig liten kaffestuga i Hässleholm. Där har trion Mikael Svensson, Roland Klasson och Vanessa Sundblad tidigare satt upp föreställningarna På det hela Tage (om Tage Danielsson) och En himla många Claes (om Claes Eriksson). I höst har de låtit turen komma till Povel Ramel, kanske den nöjesikon som ändå ligger dem allra varmast om hjärtat.

Föreställningen heter **Ramel igen**, eftersom den på sätt och vis är en fortsättning på det Povel-program som Mikael och Roland spelat i olika former sedan 2008. När Vanessa också kom in i bilden blev det möjligt att även ta med sådana nummer som Povel framförde i duett med någon kvinnlig mojtje, som Brita Borg, Birgitta Andersson eller Wenche Myhre.

Den här gången har de grävt djupare och hittat ”nya” gamla skatter i Povels galna hage. Utöver sångerna har de dessutom gett sig på några av de klassiska sketcherna och monologerna, alltifrån *Ester* och *Vindflöjeln* till *Nötskalet* och *Roban* (*Världens snällaste man*). För musikkvotens skull är *Ester* kompletterad med *Ester Blues* (ur *Karamellodier*).

Det är svårt att upptäcka något särskilt tema i urvalet. Det ska vara svårt, för det finns helt enkelt inget. Trion (i första hand Mikael) har valt ut det som roar dem mest, gärna det oväntade och det mindre uttjatade, för att inte säga det närapå okända. Som sjöket med ”aviga småstumpar” i andra akten, korta stycken som helt enkelt är så okända just därför att de är så små, som de förklarar i

mellanpratet. Vilket inte hindrar dem att gå direkt därifrån över till *Jag diggar dig*, som varken kan göra anspråk på att vara särskilt kort eller okänd.

Ett exempel på hur de hellre väljer det oväntade är att de inte sjunger *Knackelibang på dörren*, den kända sången ur filmen *Rata-taa* från 1957, utan i stället dess ”förlaga” *Bang bang bang – vem där* som Povel skrev till radioprogrammet *Värblandning* 1952. Med vissa inlån från *Knackelibang på dörren* dock! Allt för att få det så där egenhändigt och fiffigt.

Povel lånade ju gärna melodier, inte minst av sig själv. Ett sådant exempel på återbruk är när *Titta det snöar* blev *Titta jag flyger* och så småningom *Titta jag diskar*. Mikael, Vanessa och Roland bjuder på en vers-ekvilibristisk mix av alla tre textvarianterna. (Alla dessa mixade varianter förklarar Mikael med att hans egna barndomsår, då han upptäckte Povel Ramel, sammanföll med perioden när Povel själv började ompaketera sina gamla succéer.) Summerat är det en välmatad mix som trion bjuder på.

Text: Urban Jönsson

Foto: Marianne Sundblad

Bilden ovan: Mikael Svensson, Vanessa Sundblad och Roland Klasson sjunger om Fru Svenssons lyckliga karl.

Bilden nedan: Vanessa Sundblad och Roland Klasson som Kristin och Jolin.

Eldsjälen

JOHANNA BROMAN ÅKESSON – UPPTÄCKTSRESANDE I POVELS UNIVERSUM

Johanna Broman Åkesson är välkänd för många av sällskapet medlemmar. Som musikkforskare och filosofie doktor har hon gjort djupdykningar i Povels universum och delar dessutom frikostigt med sig av sina upptäckter, både i föredragsform och här i Sverker. Vi möter henne över en kopp kaffe på Karla Café i Stockholm.

– Povel har funnits med i bilden sedan barnsben. Vi hade väldigt mycket skivor hemma när jag växte upp, och där fanns en hel del Povel. Jag vet egentligen inte vem som hade införskaffat dem, de bara fanns där. Vi delade rum vi syskon, och jag minns speciellt att när jag inte kunde sova så satte min storsyster på någon Povel-skiva, så jag somnade till hans låtar.

Men han var inte ensam. Det lyssnades mycket på musik och Johanna Broman Åkesson fastnade tidigt för hela epoken runt Povel, den tid hon långt senare i sin forskning kallar ”melodins epok”. Musik och humor i skön kombination är ett område som kommit att sättas lite på undantag i den akademiska världen. Även om arvet av revy- och nöjessverige fortfarande lever och vi nostalgiskt ser tillbaka på Povel, Hasse & Tage och Karl Gerhard, finns det inte mycket forskat på området.

– Jag tycker om att sätta in Povel i ett större sammanhang, för att förstå hur han både påverkade och påverkades av tiden han var verksam i. Tiden mellan 1800-talets lättare klassiska musik, som salongsmusiken, marschmusik och jazzen, och rocken och popens inträde i det svenska musikklivet innehåller så mycket. Men i akademiska kretsar ser man lite ned på slager, humor, revy och sådant. Fokus när det gäller populärmusiken har därför kommit att ligga vid rock och pop.

Knäppupp sammanfattar melodins epok

Sverige har ingen lång historia av musikkforskning överhuvudtaget och det är också förhållandevis få som forskar i ämnet. Längre handlade det bara om den klassiska musiken – först på 1980-talet kom just rocken och popen in i de akademiska korridorerna. Allt det som hör till det Johanna kallar ”melodins epok” faller mellan stolar, trots att det är bryggan mellan den klassiska musiken och dagens rock och pop. Att det blev just Povel

som blev föremål för Johannas doktorsavhandling var inte uppenbart men i efterhand självklart.

– Jag hade skrivit en uppsats om influenser från latinamerikansk musik, som rumba och samba, i svensk populärmusik. I det arbetet kom jag förstås in mycket på Povels produktion. När jag senare skulle välja ett avhandlingsämne, tänkte jag att det vore väl kul med Povel, för det var ingen som hade forskat om honom. Det handlar väldigt mycket om att sätta in saker i sitt sammanhang, förstå hur saker och ting hänger ihop. Det jag kom fram till i avhandlingen är att han sam-

Johanna Broman Åkesson är Sveriges första och hittills enda doktor i musikkvetenskap som disputerat på ämnet Povel Ramel.

manfattar hela den här tiden, melodins epok. Allt finns på något sätt i en mikrovärld i Povels produktion. Jag tittade då särskilt på Knäppupp-tiden, 1950- och 60-talen, där han ringar in nästan alla 1900-talets genrer fram till sin egen tid.

Doktor i Povel Ramel

Så gick det till när Sverige fick sin första doktor i Povel Ramels musik och hur den på sitt sätt sammanfattar ”melodins epok”. Som pionjär i ämnet har Johanna förstås fått göra en hel del grundforskning i gränslandet mellan musik-, litteratur- och teaterforskning och hon tycker själv att det hade behövts mer stöd i avhandlingsarbetet. Men var får man det när man är först ut?

Det som började som ett akademiskt intresse har blivit ett sätt att leva för Johanna, som håller uppskattade föreläsningar om Povel Ramel och melodins epok i många olika sammanhang. Det är alltid fullsatt när hon föreläser och det är tydligt att det finns en hel del vetgiriga entusiaster där ute som inte låter den lite nedvärderande stämpel den tidigare svenska populärmusiken fått hindra dem från att utöka sin kunskap om den svenska nöjeshistorien.

– Det är svårt att säga vad jag ’är’ och vad jag ’gör’. Jag kallar mig ibland ”akademisk vilde”, för jag passade inte riktigt in i den världen. Och jag trivs i rollen som vilde. Jag gillar att utgå ifrån forskningen, men att göra det på ett populärt sätt, bjuda in och välkomna andra idéer och tankar, gå över gränser. Det kan man absolut inte göra på universitetet, och därför passar det mig jättebra att hålla egna föredrag utanför det akademiska. Jag gör det jag tycker är roligt, och det har blivit något jag nästan kan leva på. Att föreläsa om den här tiden har blivit en heltidsyssla. Men jag gör också formgivning för böcker och skriver artiklar – bland annat för Sverker!

Att ta humor på allvar

Povel Ramel-sällskapet är förstås en viktig miljö för Johanna, även om hon själv tycker att hon upprepar sig hela tiden och att medlemmarna borde ha tröttnat på henne. En invändning skulle kunna vara att det faktiskt är viktigt att upprepa saker när syftet med ett sällskap är att bevara och sprida kunskap om något som inte längre utökas, som Povels produktion.

– Det är viktigt att sällskapet finns och det är viktigt att ta Povel Ramel på allvar. Självklart ska man bejaka ”flugigheten” som lockar till ett sällskap som detta, men lika viktigt är att ta den här typen av underhållning på blodigt allvar. Det finns en del som tycker att det är omöjligt att bedriva forskning om humor, att humorn förlorar sin karaktär av just humor om man analyserar den – men det tycker inte jag. Och det finns ingen som tar humor på så stort allvar som Povel. Eller snarare lekfullhet, han behöll spelevinkdraget i nästan allt han gjorde. Kännetecknande för riktigt stora konstnärer är att de skapat egna universum runt sin konst, att man hittar ingångar till deras universum oavsett var man befinner sig i livet, det går alltid att hitta något nytt hos dem. Så är det med Povel och Evert Taube, Hasse & Tage, Shakespeare...!

Eldsjälen

Det är en kvalitet som Johanna Broman Åkesson tycker saknas i populärmusiken av idag. Hon menar att manér och yta är det som kommer i förgrunden och att det är en beklaglig utveckling, sprungen just ur brist på det historiska perspektivet.

– Det är väldigt svårt att hitta textförfattare som verkligen är litterära idag. Det saknas allmänbildning, en allmänbildning som Povel, Olle Adolphson, Cornelis Vreeswijk och andra hade. Man har inte nog med stoff att bygga sitt universum idag. Kanske finns det någonstans, jag har inte full pejl på dagens populärmusik. Men jag har i alla fall inte hört den musikaliska kvaliteten.

Vikten av det historiska perspektivet

Johanna har en mycket bestämd uppfattning om hur man bevarar och sprider kunskap och intresse för melodins epok i allmänhet och Povel Ramel i synnerhet. Det gäller att

Den som inte orkar läsa 400 sidor doktorsavhandling kan med fördel istället ta sig an denna bok.

ha öppna dörrar, att man är aktiv och att man hittar nya vägar att nå ut med det man tycker är viktigt.

Det ska vara lätt att komma in i Povels värld från olika håll. Därför är det jättebra med den typ av aktiviteter som finns i Povel Ramel-sällskapet. Jag skulle också gärna se

en årlig skrift där många röster får göra sig hörda om Povel och hans universum. Och förstås ett museum, en ständig fråga för sällskapet. Det är viktigt att påminna om värdet av det historiska perspektivet.

Johanna får ofta frågan om vad Povel har för relevans idag. Men det är som att fråga ”vad har du för relevans för mig?”, säger hon.

– Historien har lika mycket relevans för oss som nutidens händelser och människor. Det beror bara på vad vi gör med den och hur vi förhåller oss till den. Om man bara omskapar det som gäller precis nu hela tiden blir det snabbt ointressant. Hela musikhistorien är som en skattkista för musikskapare att hämta inspiration i. Det irriterar mig med dagens samhälle överhuvudtaget att man glömt vikten av det historiska perspektivet och det gäller inte bara musik, avslutar Johanna Broman Åkesson.

Text och foto: Kjell Holmstrand

Lokala aktiviteter

LIVAKTIG POVEL-HÖST I GÄVLE!

Under 2016 fördubblades antalet medlemmar i Povel Ramel-sällskapet som bor i Gävle från 24 till 48. Mellan 20 och 30 av dessa deltog i fyra Povelträffar på ABF, som handlade om Povels liv och verk.

Tanken är att medlemmarna skall få ut mera av medlemsavgiften än blott Povel Ramel-sällskapets aktiviteter, som oftast äger rum i Stockholm. Dessutom uppmuntras att förlänga medlemskapet och försöka hitta nya intresserade.

Vi har under hösten lyssnat på episoder

från Povels barndom och unglarstid som han själv berättar om i talboken *Följ mej bakåt vägen*. Den svåra fotskadan då han var två år och militärtjänstgöringen är ett par exempel. Bilolyckan 1937 gick vi till botten med genom att titta på TV-programmet där Lotta Ramel forskade om släkten. Många av Povels funderingar kom fram i den fina dokumentären av Marianne Gillgren från 1992.

Tack och lov har händelser som *En sömning serenad* och det första mötet med Martin Ljung rekonstruerats. De första knäppupp-

arna filmades inte, men några nummer kom tillbaka i *Dax igen*. Från mitten av 1960-talet finns det mesta bevarat. Utan utmärkt stöd med material från Lennart Andreasson och Gunnar Kjellander hade Povelträffarna i Gävle inte nått den kvalitet de gjort.

Deltagarna fick också lämna in önskemål om programpunkter, som vi genomfört under våren 2017 och kommer att fortsätta med i höst. En av de nya medlemmarna, Christer Carlsson, berättar här nedan om sina intryck från hösten.

Stig Östblom

PÅNYTTFÖDD IN
I POVELS VÄRLD

Jag har som de flesta svenska 40-talister vuxit upp med Povel Ramels musik. Eftersom min mor var "hemmafru", som så många andra kvinnor på 1950-talet, och dessutom musikintresserad och föresedd med något så viktigt som humor, höjde hon alltid volymen på radion när man spelade hennes favorit Povel Ramel.

Hennes attityd och oförställda glädje gentemot denna musikekvilibrism smittade naturligtvis av sig på mig, och som intet ont anände väldigt ung man blev jag mer eller mindre infiltrerad av dessa Povels första alster.

Far, jag kan inte få upp min kokosnöt och *Johanssons boogie woogie vals* var ju låtar som omedelbart gick hem hos både ung och gammal. Budskapen var tydliga och dessutom mycket skojiga.

I motsats till allt övrigt i musikväg som spelades på radio vid den tiden stod Povel Ramel för något helt nytt och annorlunda. Många var skeptiska, men de flesta var ändå positiva till denne musikens gök i det politiskt korrekta fågelboet. Povel hängde (i efterhand och med facit i hand) imponerande vaket på musiktrenderna i världen, men alltid på sitt eget sätt.

Med 1930-talets fäbless för marschmusik gjorde han till exempel sin enastående version *Sorglösa Brunn*. I mina ögon kanske den textmässigt mest crazy och skojigaste låt som överhuvudtaget spelats in! När calypson kom på bred front gjorde han *Naturbarn*, när doo-wop kom med Delta Rhythm Boys

och andra gjorde han underbara *Var är två-len?* och när rock 'n' rollen sköljde över oss i mitten av 1950-talet lät han Martin Ljung mer eller mindre slakta företeelsen med *Rock-Fnykis* inspelad 1957.

Mot den bakgrunden och fortfarande väldigt musikintresserad, men med Povel Ramel lite mer "på håll" numera, i konkurrens med nutidens tusentals radiostationer som vråker

Blivande medlem 1077, Anders Sundin (kapten), serverar 1074, Christer Carlsson, dryck till pizzan under överinseende av Stig Östblom.

Två av de senaste medlemmarna i PRs Anders Sundin och Christer Carlsson fångade av Stig Östblom.

ut musik, blev jag av en händelse i somras "pånyttfödd" in i Povels värld. Händelsen inträffade en ljummen sommarkväll under en prämfärd på Storsjön utanför Forsbacka i Gästrikland, med storartad utspisning och ädel dryck, arrangerad av vänner. Ombord lärde jag och min fru snart känna ett trevligt par från Gävle, nämligen Stig Östblom med hustru.

Stig presenterade sig snart som tillskyndare och representant för Povel Ramel-sällskapet Gävle och sen gick det undan... Vi började naturligtvis att prata i munnen på varandra om Povels storhet. Alla på flotten hade sina egna minnen av Povel. Sedan den flottfärden är jag en av många som lyckligtvis en gång i månaden, för övrigt tillsammans med kaptenen för den beskrivna flottfärden, får ta del av Stigs otroligt initierade och proffsiga upplägg om Povels liv och produktioner i kronologisk ordning, berättat med stor känsla och värme.

Som alla hängivna människor som brinner för sin sak och intresse och har fått gåvan att förmedla detta, är Stig Östblom i sammanhanget en unik person i Gävles kulturliv. Tack Ödet, Flottfärden och Stig Östblom – men kanske framför allt Povel Ramel!

Text: Christer Carlsson

Foto: Agneta Carlsson

Lokala aktiviteter

Under hösten höll Poveldiggarna sin vana trogen två arrangemang kallade Ramelbuljonger. Novemberutgåvan fick underrubriken Introverta visor – Visor som handlar om sig själva.

En Ramelbuljong består av en tipstävling med tretton frågor, som var och en baseras på ett nummer ur Povel's digra produktion. Det visade sig att det inte var minsta svårighet att få ihop tretton Povel-visor som handlar om sig själva.

Vi inledde med *Vårt eget Blue Hawaii*, där Povel påstår sig ha gjort en översättning av en gammal melodi, men enligt notbladet har han även skrivit melodin själv. Sedan gick vi ännu längre tillbaka och lyssnade till *En sömning serenad*, som var ett bidrag till Aftonbladets talangtävling *Vi som vill opp* 1939.

Vår nye soloartist Kenth Fredriksson gjorde ett bejublat framträdande och både sjöng och försvann från scenen sjungande *The Gräsänkling Blues*. Kenth återkom även senare, då medförande en kokosnöt.

Bland filmerna som visades bör nämnas *En torftig visa* med Birgitta Andersson. Den visa är en favorit bland visor som handlar om sig själva, åtminstone om vi får tro Staffan Schöier och Stefan Wermelin.

Den gamla restaurangtrion besågs också, liksom *Häll musiken igång* och även ett mindre känt nummer med Hasse och Povel, nämligen *Fing fingeli fix trix*.

Johanssons boogie woogie vals, *En schlager i Sverige* och *Ratataa* fanns med på programmet, liksom *Nya skrytvals*. Som nämnts finns ytterligare ett antal melodier som inte fick plats denna gång, så det är möjligt att temat kommer åter i framtiden. Poveldiggarna arrangerade även en Ramelbuljong i september, då med ett animaliskt tema: *Povel och Djuren*. Där platsar inte bara Tråa-mannen (Tonal Rättvisa åt Animalerna), representerad av en asgam utan även delfiner, leoparder, fåglar och en apekatt. Vi överlåter här åt alla Povel-fantaster att själva lista ut vilka låtar vi syftar på, svaren finns nedan. Höjdpunkten var nog *Har ni hört den förut?* där en elefant har en viktig roll.

Under våren arrangerar Poveldiggarna två nya program, varav det första gick av stapeln i mars och det andra kommer att hållas den 23 april på Malvagården i Höganäs. Då gästas vi bland annat av gruppen Skånsk Humor, som bjuder på sitt program *Ramel igen*. Medlemmar i Povel Ramel-sällskapet är naturligtvis välkomna till ett särskilt medlemspris.

Börje Åhgren

Djurlåtarna: Asgam: *Acke asgam* | Delfiner: *Så skulle aldrig delfinerna göra* | Leopard: *Låt leoparden vara kvar i leoparden* | Fåglar: *Tjo, va de va livat i holken i lördags* och *Småfoglarna* | Apekatt: *Rymdraketsvalsen*

INTROVERTA VISOR

Försångarna Andreas Österberg, Kenth Fredriksson och Anders Ruud förbereder sig för att leda mångsången.

MED BULJONG I SKÅNE

Kenth Fredriksson har fått svårt med sin kokosnöt. Vid pianot: Lars-Åke "Sasse" von Vultée.

Alla Ramelbuljonger avslutas med Underbart är kort, obligatorisk om än svårsjungen. Från vänster: Andreas Österberg, Kenth Fredriksson, Anders Ruud och Börje Åhgren.

Povel-statyn

Intervju med
Janne Lööf:

POVEL ÄR ALLTID AKTUELL

Sverker åkte ut till Ekerö och träffade Janne Lööf, välkänd för de flesta genom bland annat Felix, Tårtan och så förstås Skrot-Nisse. Nu har han vidtalats av familjen Ramel och Povel Ramel-sällskapet att skapa den Povel Ramel-statyn som tänks pryda Brunkebergstorg i framtiden.

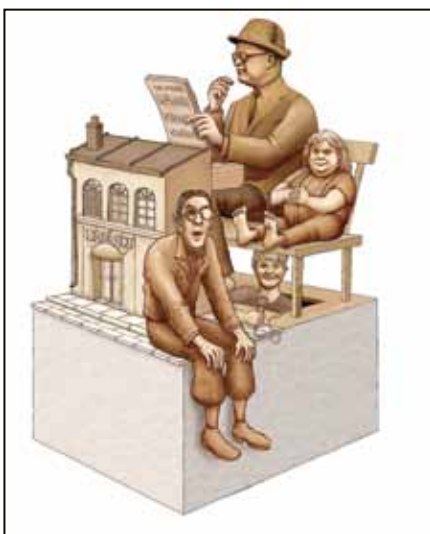
Hela Brunkebergstorg är efter decennier som offer för betongcity under upprustning och ska åter bli en levande plats, en pulserande mittpunkt i Stockholms stadsliv. Vad är då mer passande än att låta Povel Ramel stå staty på den plats där den knäppupska Idéonteatern en gång fanns?

– Det har börjat sjunka in vilken väldig ära det här är, säger Janne Lööf. Eftersom statyn ska stå mitt i Stockholms hjärta måste det finnas något monumentalt och tjugigt över helheten. Den måste vara snygg på håll också. Det kommer jag att få brottas med.

Att just Janne Lööf vidtalats gissar han själv beror på att han är ensam kvar av de konstnärer som skulpterar figurativt. Men det finns också egenskaper hos Lööf som starkt påminner om Ramel. Som kombinationen konst och musik.

Arbetet att ta fram idéer och skisser följer Janne all vaken tid.

Vad han än sysselsätter sig med drar tankarna mot statyn.

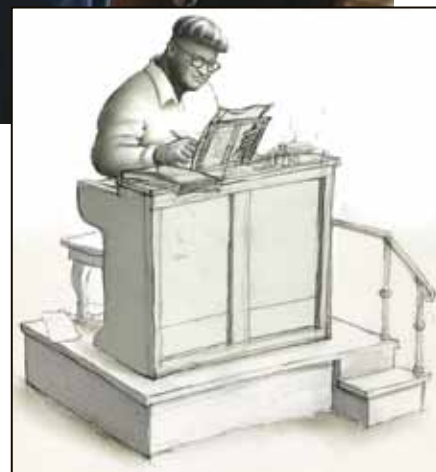

– Så är det. Den grundläggande idén var Povel vid pianot, i färd med att skapa. Det senaste som nu kommit över mig är att pianot, eller kanske hellre flygeln som Povel sitter vid ska vara omgiven av figurer från hans visor.

Men det kan skapa vissa problem. Janne Lööf har fått kritik för stereotyper i sina gamla serier och bilderböcker när de nu ska ges ut igen. Att ställa Fat Mammy Brown vid pianot är kanske inte helt okomplicerat idag.

– Där måste jag tänka mig för. En favoritfigur som jag absolut vill ha med är självplågaren Ittma Hohah från Indien. Det kan vara att

bjuda in till att någon kommer och sågar sönder statyn. Men den typen av restriktio-

ner spelar ingen roll. Det är bara att tänka efter och undvika.

Några restriktioner från familjen Ramel har han inte fått, utan är helt fri att fantisera fram den tre meter höga hyllningen till Povel och hans musik.

– De litar på mig och jag förstår inte varför, säger Janne och skrattar. Själva Povel himself kommer förstås att bli ett grupparbete – hur han ska se ut, vad han ska ha på sig, vilken min han ska ha och så vidare. Där tar jag hjälp av sakkunskapen, Susanna, Lotta och Mikael.

Povel-statyn

Om ett år ska det vara klart och det mesta arbetet gör Janne i Grekland, där han haft ett hus sedan 1970-talet. En operation under våren kommer att ställa till det med rörligheten och själv kallar han sig vid fyllda 76 "gammal". Han menar att han nog inte hade tackat ja till uppdraget om det inte vore för Anneli Scheutz, delägare i det tilltänkta gjuteriet och lärare på Konstakademien, som övertalat honom om att man nog ska kunna lösa de problem den fysiska formen kan bjuda på.

Vad tycker då Janne Löof personligen om att föreviga Povel Ramel på ett centralt torg i Stockholm?

– Jag är uppvuxen med en pappa som var konsertpianist. Jag fick allergi mot hela den klassiska repertoaren han satt och hamrade på pianot, så det var en upplevelse när jag hörde *Småfoglarna*, *Johanssons boogie woogie vals* och *Gräsänkling Blues*. Jag låg på golvet och skrattade. Samtidigt var det inträdet till jazzmusiken för mig. Povel är så pass bra att han ständigt kommer att göra revivals. Han är en tidsinställd bomb och kommer alltid att vara aktuell.

Kjell Holmstrand

RAMEL-STATYN ALLT NÄRMARE VERKLIGHETEN!

Rapport från en insamlingsstiftelse

Insamlingsstiftelsen Povel Ramel-statyn är sedan i december officiellt registrerad hos Länsstyrelsen i Stockholms län och har organisationsnummer 802479-9234. Stiftelsen är fristående från Povel Ramel-sällskapet och har som enda uppgift att finansiera och låta verkställa uppförandet och vården av en staty till minne av Povel Ramel.

Stiftelsens styrelse ber att få presentera sig. Vi äro Mats Bodin, ordförande, Lotta Ramel, Vicky von der Lancken, Wera Körner, Carl Jan Granqvist, Johan Adolfson och Göran Anér. Revisorer äro Per Artvin och Håkan Stenkvist.

Det går framåt med arbetet för en staty över Povel Ramel, som ska placeras på Brunkebergstorg i Stockholm. Vi är i full färd med att ingå ett formellt avtal med konstnären Jan Löof om att skapa en staty. Jan Löof känner ni säkert till både som skulptör och som tecknare och barnboksförfattare. Han och hans fru Inka är dessutom gamla goda vänner till familjen Ramel.

Under året kommer Jan Löof att ta fram detaljerade skisser och modeller till en staty. Till hjälp har vi Bergmans konstgjuteri, som finns i Enskede och som vi har vidtalat för att gjuta statyn när det finns en modell till grund för det.

Stiftelsens styrelse tar kontakter med företag och personer i näringslivet som är tänkbara donatorer. Men framför allt hoppas vi förstås på Povel Ramel-sällskapets medlemmar och andra intresserade, och vi manar er åter att lämna bidrag till statyns förverkligande, bäst på stiftelsens bankgiro 5155-5571.

Göran Anér

**POVEL
RAMEL
STATYN
INSAMLINGSSTIFTELSEN**

POVEL PLITADE PEKET

VERSKONSTIGHETER À LA RAMEL

Fela mig om jag har rätt, men visst finns det något fenomenalt finurligt, fullkomligt fabulöst flugigt över Povels förhållande till F? Föreningen För Flugighetens Främjande, Fyra kring en flygel, Fem frågetecken, Flickery Flies, Felix Alvo, *Fat Mammy Brown*, *Fars fabrik*, *Far, jag kan inte få upp min kokosnöt*, *Far... ända in i baljan* och så vidare. Försök själva får ni se. F finns bokstavligen i överflöd. Eftersom flera av de nyss nämnda företeelserna finns förklarade flerfaldiga gånger föredrar jag att fördjupa mig i följande fyndigheter:

Flugighet

I en av "radiostörningarna" från Föreningen För Flugighetens Främjande, kallad *Sol och vårflugor* (1947), dyker Calle Reinholdz upp mitt i den allvarsamma radioteatern *De utstötta* och ställer i sångform frågan "Vad innebär flugighet?":

*... betyder det att man tagit på... trallararara... små... trallararara... vingar... och sen svävat runt uti det blå... tamtararara... runt kring en mikrofon?
Jag fått en förklaring om schizofreni, klaustrofobi och dilleri;
jag vet vad som menas med ren idioti men vad i all sin dar betyder flugighet?*

En i alla avseenden välmotiverad fråga för detta undflyende ord! Om vi nu fördjupar oss i diverse etymologiska ordböcker och andra källor ser vi att Reinholdz faktiskt var något på spåren när han talade om dilleri...

År 1899 skrev filosofen Efraim Liljeqvist i sin *Inledning till psykologin* att "deliranten menar sig rundt om se flugor och möss utan att sådana äro förhanden."

Att "se flugor" förknippades följaktligen med sjukdomstillståndet delirium. Strax efter sekelskiftet 1900 kan (enligt Svenska Akademiens ordbok) "ha flugan" eller "få flugan" dels stå för delirium, även kallat "dille", dels beteckna mer allmänt "underliga idéer" eller en (nästan sjuklig) "vurm" på något. Albert Engström brukade ordet i flera fall enligt SAOB. Även Hjalmar Söderberg citeras ur sin tankebok *Hjärtats oro* (1909) där han skriver att "Hvarje tänkare ... har haft sin lilla speciella fluga". Här åsyftas sannolikt en fix idé eller en "galet" stark känsla för något

specifikt. Enligt Nationalencyklopedin betecknar "flugor" vid samma tid en "mode-nyck" vilket tangerar "vurm".

En kuriös parallell kan göras till det franska ordet för fluga, *mouche*, som förutom insekten betecknar den flugliknande prick i ansiktet som var mode bland aristokratins damer under 1700-talet – alltså en modefluga! Om det finns ett samband mellan 1900-talets ord "modefluga" och ansiktsprydnaden är dock osäkert.

Tydligare parallell finns mellan "flugor" och det engelska ordet "craze" eller "crazy", som ursprungligen också stod för ett mentalt sjukdomstillstånd. Redan 1813 (enligt www.etymonline.com) kan "craze" även betyda "mania, fad," eller som The Century Dictionary (1902) förklarar: "An unreasoning or capricious liking or affectation of liking, more or less sudden and temporary, and usually shared by a number of persons, especially in society, for something particular, uncommon, peculiar, or curious ....". En mode-nyck eller fluga helt enkelt. Craze förknippades också med ordet "novelty" som kring 1900 började användas för "useless but amusing object[s]" och som kom att beteckna just sådana nonsenssånger som Povel förknippades med.

Adjektivet "crazy" är 1927 ett slangbegrepp inom jazz och står för något "cool, exciting". Ungefär samtidigt kan man hitta adjektivet "flugig" omnämnas i SvD (1925) där man skriver om skämttecknaren Storm-P:s "flugiga stil" (intressant nog mycket lik stilen i Povel Ramels tidiga skämtteckningar!).

Flugan och flugigheten får alltså i och med industrisamhället och moderniteten en positiv, om än för många retlig och rebellisk, innebörd. Jag tror inte att man ska förbise modernismens inflytande i denna betydelseförskjutning.

En slags tokrolig humor har alltid odlats av gycklare och narrar men det är först med masskulturen som "gycklaren" får status som artist. Den "galna" humor som visades på varietésenen i början av 1900-talet inspirerade futurister, dadaister och surrealisterna som i sin tur (och under inflytande av Sigmund Freud) gav legitimitet till galenskap och absurditet. Modernisterna menade att det galna, groteska och lössläppta visades människans sanna inre, utan överjagets eller samhällskonventionernas förbehåll.

Under 30-talet fick både crazyhumorn och surrealismen ett publikt genomslag. I båda konstriktningarna odlades det absurda, infallsrika, udda och normupplösta. Det galna

var det moderna. Psykoanalytiska intriger och surrealistiska drömscener (ofta i balettform) blev typiska i filmer. Det är inte för inte som Povel signerar flera av sina teckningar från slutet av 30-talet som "surrealisten Povel Ramel" och låter människor i bilderna genomborras av den vassa nål som han själv nästan dött av i barndomen.

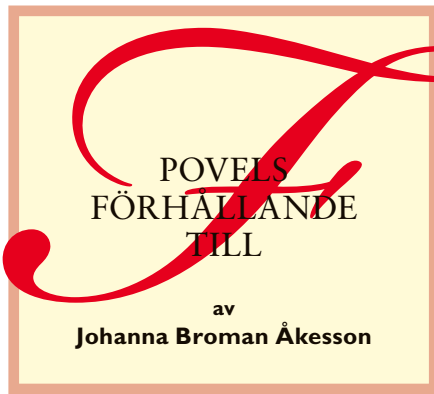
Man kan alltså med fog hävda att surrealismen och dess anarkistiska föregångare dadaismen var de "seriösa" kusinerna till den busigare men också lättsinnigare flugigheten, som crazyhumorn kom att kallas här i Sverige på 40- och 50-talen (till vilken också exempelvis Pippi Långstrump och Hasse Ekman kan räknas).

Ordet flugighet hade som sagt varit i sving redan under 20-talet men möjligtvis var det den svenska titeln till crazyfilmen *Hellzapoppin'* (1941), här kallad *Den galopperande flugan* (1942), som aktualiserade flugigheten som ord för Povel Ramels generation. Povel gav också flugigheten en helt egen vinkling under beteckningen KNÄPPUPP.

Funny Boy

Det är något speciellt med *Funny Boy*. Alla Povels produktioner innehåller guldkorn men frågan är om någon av hans föreställningar rymmer så många, låt oss kalla dem, odödliga nummer som musikalen *Funny Boy* (1958). Att Knäppupp AB valde att göra en musikal efter de tidigare revysuccéerna hade nog sina randiga skäl och rutiga orsaker. Bland annat kringgick man med musikal-konceptet den förhatliga nöjesskatten; föreställningar med en genomgående handling var undantagna denna. Men dessutom var musikal något ganska nytt och modernt i Sverige för tiden. I USA hade musical comedy funnits länge, parallellt med operetten. Det är dock först med *Oklahoma!* (1943) (innehållande en drömd balettscen! se ovan) som den moderna musikalen etableras, en musikal där sångnummer och dans är integrerade i handlingen och med seriösa eller samtidspräglade inslag. *Oklahoma!* sattes upp i Sverige 1948 och någon gång i mitten av 50-talet började begreppet "musikal" att avlösa "operett". Både Povel och Hasse Ekman (*Funny Boy*:s regissör) reste flitigt och hade säkert sett flera av tidens aktuella amerikanska musikalerna. En titel som torde ha väckt Povels nyfikenhet var Meredith Wilsons *The Music Man* (1957). Min gissning är att Povel såg den och inspirerades av flera nummer (pianolekton, countrydance och kontrapunktisk sång m.m.) och kanske till viss del av historien i sig, inte minst den tydligt amerikanska "andan" och huvudpersonens "resa" från den ytliga, falska försäljarvärlden till äkta kärlek.

Ramberättelsen i *Funny Boy* kretsar kring TV-stjärnan, Jonathan Blake (Ramel), vilken drivs och utnyttjas av TV-producenten Gottwolf Kleminger, som i sin tur drivs av reklamogulen farmor (säljande Farmors aptitbitar – "inga ben, inget skinn, ingenting"). Blake långtar bort från den på inne-

håll tomma och genomkommersiella mediekarusellen och hamnar på den mystiska "Tempus resebyrå" genom vilken han färdas bakåt i tiden. Först till 1800-talet där han blir pianolärare till den olyckliga dottern i skräckhuset Raringe, vidare till Mulliga Mollys sjörövarkrog anno 1500 där han äter köttbullar, och till sist till sagotiden i "landet bortom" där prinsessan Krusidull ska lockas till skratt, innan Blake är tillbaka i nutid. "Vad är tid?" är en retorisk fråga som upprepas.

Den humoristiska handlingen till trots präglas *Funny Boy* av cynism, ondska, girighet och skräck. Under den lättsamma ytan kan man skönja en röd tråd av sökande efter glädje och äkthet, det äkta skrattet, den äkta kärleken, ens sanna jag. Många scener och sånger (som *the Purjolök song*, *Tänk dej en strut karameller*, *Stackars Gottwolf*) handlar om människor som längtar bort och vantrivs eller manipuleras och tvingas till något de inte vill – bort från deras äkta jag. Det finns något mardrömslikt över hela *Funny Boy* med sin science fiction-artade tidsresa och alla de cyniska, karikatyrmissiga karaktärerna, stilistiskt framställda som pappfigurer.

Är det en skärseld Jonathan Blake tvingas genomgå för att hitta sin kärlek?

I stil och form har *Funny Boy*, med sin surrealistiska sagotematik, drag av brittisk pantomim – en gammal, populär musikteaterform där man i burleska former parodierar och travesterar sagor. Typiskt för brittisk pantomim och burlesk är att leka med könsroller, och även i *Funny Boy* finns såväl manhaftiga kvinnor som några misstänkt kvinnliga män (ett känsligt ämne under 50-talet). I sagomotivet om Dummerjöns som försöker locka prinsessan till skratt figurerar Knäpppups återkommande figur, Bertram Fnykström (Martin Ljung), som ofta i sina monologer spekulerar kring konstnärsrollen och artistliv. Här, i sketchen *Fingal Olsson* (som skrevs av Hasse och Tage), resonerar han kring ämnet humor, och tydliggör att det inte är vad som sägs som är roligt utan hur.

Ett påfallande drag i *Funny Boy* är dess amerikanska anknytning som för dåtidens publik måste ha förefallit tämligen främmande. Sverige hade varken TV-stjärnor, TV-reklam eller något som liknade den cyniska mediekarusell som musikalen visar upp. De flesta svenskar hade inte ens TV. Många musiknummer anknyter också till amerikanska genrer som *På kreatursmässan uti Humleberry Piggie-Peg* (square-dance), *Vårt bästa gästbud* (swing och jump) och *Stackars Gottwolf* (the American Song book).

Visst vore det intressant att se *Funny Boy* i en nyuppsättning idag när dess massmediala motiv knappast längre är främmande för publiken?

(Delvis utdrag ur den ännu icke publicerade artikeln *Gycklarnas tid – eller hur Hasse Ekman och Povel Ramel fångade och färgade 1950-talet*.)

Insändare

DET HÄR MED FRIHERRAR OCH BARONER

Tack för en trevlig tidning Sverker.

Petimetern i mig vill påpeka att det på sid. 7 smugit sig in en föreglig felskrivning. I artikeln om de två vapensköldarna, "... två grenar, en adlig och en friherrlig..."

Alla sköldar i riddarhuset representerar adliga ätter. Sverker menar nog t ex "... en grevlig, och en friherrlig..."

Friherre heter "friherre" i skrivet, men "baron" i talat språk. Baron Ramel, låter väl bekant?

/Bengt

Svar: Det är två olika grenar Ramel, en friherrlig ätt och en adlig ätt utan adelstitel, dock med sköld på Riddarhuset.

/Nalle

MIGHTY SPOILER VAR MIGHTY SPARROW

Tack för Sverker!

Angående Povels reseskildring kan jag berätta att calypson *Big Bamboo* ofta spelades 1968 då jag var där med familjen. En given karnevalsåt. Sångaren heter Mighty Sparrow och inget annat!

/Mailiss Axling-Ramstedt

POVEL PÅ NÄTET

Du har väl inte missat att det händer saker på sällskapets egen webbplats? Just nu kan du där beskåda inte mindre än ett knappt femtiotal teckningar ur Povels ritblock *Säsongskladd* från 1938. Dessutom senaste nytt om såväl vad som just hänt som om vad som komma ska i sällskapet (povelramellsallskapet.se).

I SVT:s Öppet arkiv hittar man nu bland annat *Funny Boy*, *Semestersångarna*, *Dax igen*, och flera avsnitt av *Partaj*, *På parkett* och *Hylands hörna* med medverkan av Povel. Dessutom intervjun *Povel om Ramel* från 1992, i samband med Povels 70-årsdag. Massor med klipp finns också att söka fram på YouTube.

Povel Ramel-sällskapet kan du följa på Facebook (facebook.com/groups/2367814294/), Twitter (twitter.com/povel_ramel) och på MyNewsdesk, där sällskapet har ett eget pressrum. Där kan du läsa pressmeddelanden och nyheter om Povel och sällskapets verksamhet (mynewsdesk.com/se/povel-ramel-saellskapet).

Lokala aktiviteter

LILL-LÖRDAG I LUND

Lill ackompanjerad av Mats Norrefalk

Restaurang Viva i Lund var fullsatt när en av Sveriges största nöjesprofiler gästade sällskapet träff en lördag i februari. Temat för Lill Lindfors framträdande var "Povel Ramels enorma betydelse för min utveckling", men Lill hann med att berätta om mycket annat också. Som hur det kan vara när växeln i hjärnkontoret kopplar lite långsamt ibland och inte svarar på frågan "vem är den här människan jag står och pratar med?" förrän morgonen efteråt. Något många av oss känner igen oss i...

Ackompanjerad musikaliskt av gitarristen Mats Norrefalk och verbalt av samtalsledaren Per Jystrand gjorde Lill flera nedslag längs sin karriär, med eller utan Povel-användning. Passande nog inledde hon med en sång som lundatösen Cilla Ingvar framförde i knäppuppen *Tillstymler*, nämligen *Van att få som jag vill*. År 1957 sjöng Povel in

den på skiva och tonåriga Lill lärde sig att sjunga den. Föga anade hon då om sina kommande möten och samarbeten med sångens upphovsman.

Ett riktigt "Här är ditt liv"-moment inträffade när Lills skolkamrat från Viggbyholmsskolan Bengt Barkman dök upp på scenen och berättade om den första skolpjäsen Lill medverkade i, en pjäs med ett uppdaterat Lysistrate-tema. Det ledde över till nästa sång, *Alla har vi varit små*.

Så berättade Lill varför hon inte tänkte sjunga *Varför är där ingen is till punschen*. Inför nypremiären i Göteborg 1964 av revyn *Ryck mej i snöret* skrev Povel till denna

sång åt Lill. Hon kämpade med sången men förstod inte riktigt innebörden och tyckte själv att hon väl egentligen var för ung för att ge trovärdighet åt texten. Povel fick aldrig veta något om hennes tvekan inför "punschen", men hon sjöng den inte gärna. Inte heller nu i Lund, i stället sjöng hon ett annat nummer som hon hade i samma revy, Emil Norlanders visa om Amanda Lundbom.

Däremot fick deltagarna höra den bearbetning av *Fat Mammy Brown* som Povel skrev åt henne 1983 för tv-programmet *Kvällen är din*, med nya titeln *Slim Lilly Brown*. Den följdes av *Underbart är kort*, därefter var det första musikaliska passet slut.

Per Högberg är en lundaprofil som förutom att vara känd som musiker på scener runt om i staden sedan en tid tillbaka också är krögare. Per på gitarr och sång och kollegan Micke Wallén på munspel, de kallar sig Chess Mate Blues, tog vid efter pausen och framförde tillsammans med Mats Norrefalk *Ta av dig skorna* och *Naturbarn*. Den sistnämnda med improvisation och allt – och med Lill som anslöt med rytminstrument och stämsång.

Nya medlemmar i sällskapet benåldes

Lill berättade vidare om hur hon hamnade hos Knäppupp. Hon spelade revy i Uddevalla hos Hage Geigert, som en dag kom och sa att Karl Gerhard hade hört av sig och ville lyssna på henne. Lill åkte ner till Göteborg och provsjöng på Cirkus. I salongen satt förutom Karl Gerhard själv även Felix Alvo och Povel Ramel. Det var Povels närvaro som imponerade allra mest på Lill, hon hade ju redan i tonåren lärt sig *Van att få som jag vill*. "När jag spelat färdigt med Karl Gerhard kan jag gå tillbaka till mina studier", tänkte Lill. Det kom att dröja, om man säger så.

Så fortsatte Lill med några klassiker som inte är av Povel men som hon ofta framförde genom åren. *Felicia försvann* av Cornelis Vreeswijk, *Så skimrande var aldrig havet* av Evert Taube och hennes egen *Musik ska byggas utav glädje*, med text av Björn Barlach och Åke Cato. Efter avslutande *Me and Bobby McGee* blev det utdelning av medlemsnålar till nya sällskapsmedlemmar och därefter tog sällskapets lokale huspianist Sigge Cederlund vid med anekdoter och pianospel.

Text: Urban Jönsson

Foto: Lennart Andreasson

Chess Mate Blues

Notiser

Till minne av sällskapets medlem Åke Cato

Under uppbyggnaden av Povel Ramel-sällskapet hade jag den stora förmånen att vara ansvarig för medlemsregistret medan kapital byggdes upp för att få en mer professionell hantering. Detta skedde då med hjälp av en mycket enkel Excel-fil.

2009 kom första numret av Sverker ut varefter Åke Cato omedelbart ringde mig för att berätta om att "Sverker kan väl ingen tidning heta. Det är ju komplett och fullständigt vansinne!"

"Jamen", svarade jag Åke, "Hästen heter Sverker och det var Lotta Ramels briljanta idé som vi alla svalde".

"Oj då, Lotta! Det var ju en helt annan sak. Sverker är ju faktiskt ett suveränt namn, det bästa", replikerade Åke.

Resten av det halvtimmeslånga samtalet klarade vi av det mesta av såväl globalt, regionalt som lokalt inom nöjesvärlden. Vi har pratat en hel del därefter.

Jag saknar Åke!

Sven Perup

När Povel stal tre eller fyra takter

På 1970-talet uppträdde Povel Ramel med en föreställning som han kallade Hälften lånat och han hävdade då att han talat med Stim ("gamla fru Stim"), som sagt att man får stjäla tre takter ur andras kompositioner. Och "man får stjäla fyra takter från en annan bit", påstod Martin Ljung redan 1958 i Povels Rock-Fnykis.

Jag vet inte om Povel verkligen talade med Stim om detta, för på Stim har man ihärdigt förnekat att någon sådan regel skulle finnas. Jag har heller aldrig hört talas om någon sådan regel – inte förrän nu.

Ja, det står inte precis i den svenska upphovsrättslagen, men det finns ett rättsfall i USA som möjligen skulle ha kunnat hjälpa till att skapa den här myten.

Kanske hade Povel – eller gamla fru Stim – hört talas om "Northern Music Corp. v. King Record Distribution Co", ett mål från 1952, där rätten kom fram till att om man tog mer än fyra takter av en komposition, så utgjorde det upphovsrättsintrång. Kanske läste Povel om detta i någon svensk eller amerikansk musiktidning? (I ett ännu äldre mål, "Boosey v. Empire Music Co" från 1915, blev också kvantitativa resonemang prejudicerande: Sex toner eller mer skulle vara olagligt att ta, om dessa toner också åtföljdes av en sångtext som liknade originalets.)

Northern Music hade rättigheterna till Guy B. Woods och Sol Marcus' sång *Tonight He Sailed Again* och stämde King Record Distributing som marknadsförde en liknande sång av Henry B. Glover med titeln *I Love You, Yes I Do*. Så här står det bl.a. i protokollet: *While both experts called by the defendants recognize the similarity of these passages in both songs, they account for it by the fact that they are found "in well known compositions of earlier origin." We do not agree with these experts that the similarities of these four consecutive measures are not striking but are trivial and commonplace. While we are not concerned primarily with the number of measures or of*

Var det verkligen tillåtet för Rock-Fnykis att stjäla fyra takter?

notes which are similar, we find that they comprise a significant and continuous portion of the melodies of both songs.

A piracy of a song is committed if that portion which is the whole meritorious part of the song is incorporated in another song, without any material alteration in the sequence of bars. We find that this was done here.

Slutsatsen förefaller inte glasklar, men många kommentatorer har tolkat detta som att mer än fyra takter (eller fyra takter eller mer) skulle utgöra upphovsrättsintrång. Bland andra skriver tidigare BMI-direktören David Sanjek det i artikeln "Don't Have to DJ No More": *Sampling and the 'Autonomous' Creator* i boken *The Construction of Authorship: Textual Appropriation in Law and Literature*, red. Martha Woodmansee & Peter Jaszi, 1994.

Text: Karl-Erik Tallmo

Utdrag ur intervju med Povel Ramel i tidningen Lag & Avtal, 1996:

– Jag skojade och sa att jag ringde Stim för att få lov. Jag sa att jag talat med gamla fru Stim, som om det var en stor familj, och hon sa att visst får man stjäla tre takter.

– Jag satte ihop en låt som bestod av tre takter hit och tre takter dit. Jag lät Martin Ljung göra det på norrlandsdialekt. Han låtsades vara kompositör. Sedan har Stim förnekat att det är så.

På gång i alla väderstreck!

Den 11 och 12 april spelar **Povels Naturbarn** i Vara Konserthus. Både Poveliska örhängen och lite mer ovanliga melodier utlovas. Naturbarnen kommer sedan till Filipstad den 22 juli med den personliga minishowen.

Den 19 april kommer vår Poveldoktor **Johanna Broman Åkesson** till Bollnäs och håller föredrag om Povel för Senioruniversitetet. Klockan 14 i Kulturhuset.

Sällskapets "systerförening" Povel-diggarna håller Ramelbuljong, som då också blir föreningens **årsbuljong**, på Malvagården i Höganäs den 23 april. Då ger Mikael Svensson, Vanessa Sundblad och Roland Klasson ett urval av sin föreställning **Ramel igen**. En del andra musikaliska programpunkter utlovas, bland annat lär det bli mångsång.

Sällsapsmedlemmar som bor i (eller råkar ha vägarna förbi) Gävle bjuds in till en träff varje månad under 2017 med uppehåll juni, juli och augusti. Den 20 april blir det mycket Povel och Wenche Myhre och

träffen den 17 maj ägnas preliminärt åt **Ratataa**. Platsen är på ABF i Gävle, man kan välja på matiné klockan 14 – 16.30 och en kvällsträff klockan 18 – 20.30. Gratis deltagande, anmälan till eldsjelen **Stig Östblom**.

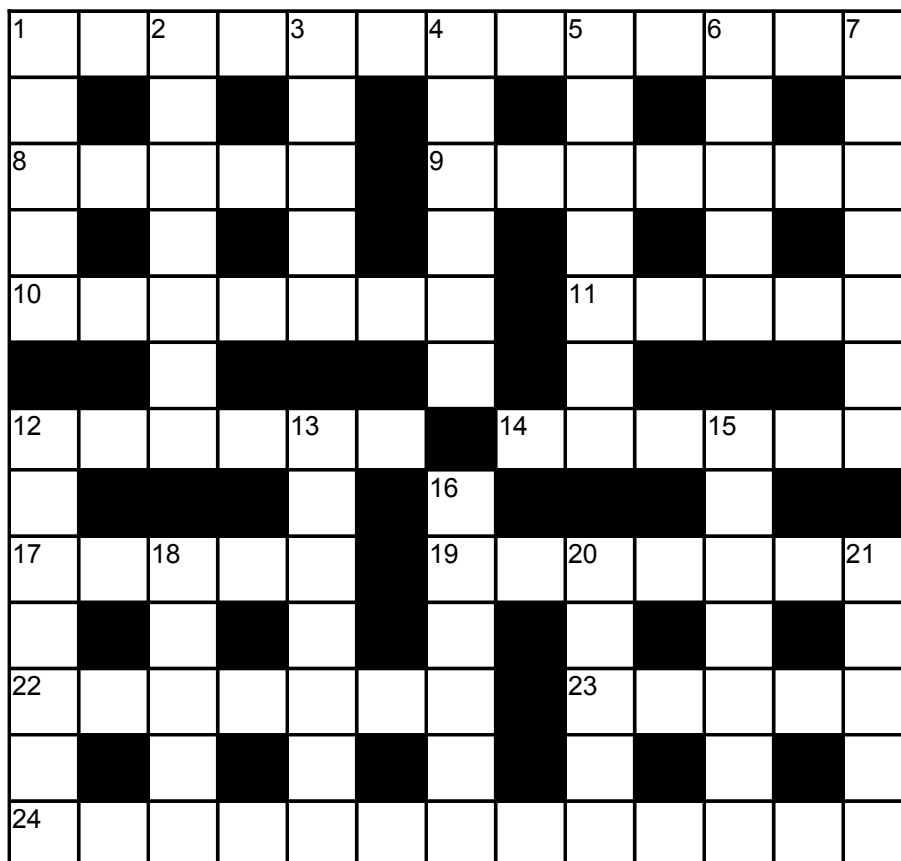

Från **Lunds** horisont meddelas att det blir nya träffar för sällskapets medlemmar i och runt lärdomsstaden, allt under ledning av entusiasten Sven Perup. Håll utkik efter information om kommande datum och innehåll!

Bladbergeri & Så'nt

RAMELKRYSSET

Lös vår ordfläta med så gott som hundra procentig Ramelanknytning.

Vågrätt

- Han fick sin egen blues.
- Var det sällan i Knäppupps bänkrader.
- Så genomfördes väl tältturnéerna?
- Lockade Ramel i rutan.
- Gjorde Knäppupp många.
- I det landet härskade Kung Krum.
- Var visans falukorv.
- Viola var en flitig.
- Blev många av Knäppupps föreställningar.
- Fick man sig i kön till biljettkassan.
- Fick Povel allt större med åren.
- Konstaterade han i vågrätt 1 att han måste köpa nya.

Lodrätt

- Det är artisternas pekuniära belöning.
- Picassos skildrades av Hasse och Tage.
- Kan man scenen.
- Det kollade Maria Lundqvist tillsammans med Povel.
- Var skämten med Gaggan i ballongkorgen.
- Kan man ta saker för.
- "Han som lägger sig i", gestaltad av Gösta Ekman i Semlons gröna dalar.
- Uppgavs Knäppupp-skivan sakna.
- Blev den tidsödande texten äntligen färdigskrivna.
- Över Knäppupps turnépublik.
- Gjorde applådtackaren.
- "Med Sinkabel, en gammal irländsk - - - -"
- Görs mången i en revy.
- Gör man inte med teatermask.

Lösningen skickas till
Povel Ramel-sällskapet, c/o Anders Lundquist,
Fleminggatan 91, 112 45 Stockholm senast den 1 juni.

Tre vinnare får varsin bok. Lösning och vinnare publiceras i nästa nummer av Sverker.
Konstruktör: Anders Lundquist

Bladbergeri & Så'nt

FOTO FRÅN KNÄPUPPES ARKIV

Vad tänker Povel?

Var med i vår tävling!

Skicka ditt tävlingsbidrag så det är oss tillhanda senast den 30 augusti 2017, till info@povelramelsallskapet.se eller till

Povel Ramel-sällskapet
c/o Lundquist,
Fleminggatan 91,
112 45 Stockholm.

Favoriter i Affären Ramel

Povels Naturbarn på CD

Live-upptagning från Klara soppteater våren 2011, plus några studioinspelningar. Materialet är 99% poveliskt. Lotta och Mikael Ramel samt basisten Backa Hans Eriksson.

Pris via vår hemsida

140:-

CD-skivor bara för medlemmar
Inspelningar från Din Egen Röst
Povel på Mirabell

Povels Pärlor på DVD

Sommarentusiasterna från 1968 och PoW Show II från 1974. Dessutom mängder med bonusmaterial.

165:-

Om & Till Povel

Hyllning på 70-årsdagen

AFFÄREN RAMEL

Här kan du som är medlem handla för leverans direkt hem i brevlådan till medlemspriser. Sortimentet utökas ständigt.

Välkommen till vår egen handelsbod www.povelramelsallskapet.se

**Vad jag
är avundsjuk på
hans peruk. Undrar om jag
vågar låna den på kvällens
föreställning!**

Bladbergeri-pratbubblan vanns av medlem nr 131, Bengt Karlsson.
Ett anteckningsblock från Povel Ramel-sällskapet kommer i postlådan.
De övriga tävlingsförslagen finner du på povelramelsallskapet.se
Ett hjärtligt tack till alla som skickat in bubblor. På föregående sida
hittar du utmaningen i Sverker nr 15.

**Vinnande pratbubbla
inskickad av
Bengt Karlsson**

- **I nästa nummer: mer om Povel Ramel**
- **Mer ur Povels resedagbok • Kuriosa och andra fakta**